

Laidiens: 06.01.2011., Nr. 3

Ministru kabineta noteikumi Nr.1171

Rīgā 2010.gada 21.decembrī (prot. Nr.74 61.§)

Noteikumi par Latvijas ūdeņu izmantošanas kārtību un kuģošanas režīmu tajos

Izdoti saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 7.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka Latvijas ūdeņu izmantošanas kārtību un kuģošanas režīmu tajos.
2. Noteikumus piemēro kuģiem, izņemot karakuģus, kas atrodas Latvijas ūdeņos.
3. Šo noteikumu izpratnē:
 - 3.1. bīstamās kravas ir kravas, kas atbilst Bīstamo kravu aprites likumā noteiktajai bīstamās kravas definīcijai;
 - 3.2. piesārņojošās kravas ir:
 - 3.2.1. naftas produkti, kas definēti 1973.gada Starptautiskās konvencijas par piesārņošanas novēršanu no kuģiem un tās 1978.gada protokola (turpmāk – *MARPOL* konvencija) I pielikumā;
 - 3.2.2. kaitīgās šķidrās vielas, kas definētas *MARPOL* konvencijas II pielikumā;
 - 3.2.3. kaitīgās vielas, kas definētas *MARPOL* konvencijas III pielikumā.
4. Kuģojot Latvijas ūdeņos, kuģim ir nepieciešami šādi apdrošināšanas vai cita finansiālā nodrošinājuma sertifikāti:
 - 4.1. par kuģa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu par naftas piesārņojuma radītajiem zaudējumiem (ja kuģis pārvadā vairāk par 2000 tonnām naftas vai naftas produktu);
 - 4.2. par kuģa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu par kuģa degvielas piesārņojuma radīto kaitējumu (ja kuģa bruto tilpība pārsniedz 1000).
5. Kuģi, uz kuriem attiecas 1974.gada Starptautiskās konvencijas par cilvēka dzīvības aizsardzību uz jūras (turpmāk – *SOLAS* konvencija) V nodaļas 19.2.4.noteikums (automātiskā identifikācijas sistēma (*AIS*)) un 19.–1.noteikums (kuģu tālās darbības identifikācijas un sekošanas sistēma (*LRIT*)), kuģojot Latvijas ūdeņos, nodrošina automātiskās identifikācijas sistēmas (*AIS*) un kuģu tālās darbības identifikācijas un sekošanas sistēmas (*LRIT*)nepārtrauktu darbību.
6. Kuģi, kuri aprīkoti ar reisa datu reģistrācijas aparāturu, nodrošina tās nepārtrauktu darbību un, ja noticis jūras negadījums, saglabā aparātūras ierakstus par negadījuma laiku, un nodrošina tiem piekļuvi atbilstoši normatīvajiem aktiem par jūras negadījumu izmeklēšanas kārtību.

II. Kuģošanas režīma ierobežojumi un informēšana

7. Kuģošanas drošības apsvērumu dēļ (tai skaitā militāro mācību dēļ) kuģošanu atsevišķos Latvijas ūdeņu rajonos valsts akciju sabiedrība "Latvijas Jūras administrācija" (turpmāk – Jūras administrācija) uz laiku var ierobežot vai aizliegt. Publiska persona vai privātpersona, kuras darbību dēļ nepieciešams uz laiku ierobežot vai aizliegt kuģošanu atsevišķos Latvijas ūdeņu rajonos, iesniedz Jūras administrācijā iesniegumu un informāciju, kas apliecina ierobežojuma vai aizlieguma nepieciešamību. Jūras administrācija izvērtē iesniegto informāciju, apkopo to, pieņem attiecīgu lēmumu un, pildot nacionālā koordinatora funkcijas:

7.1. izziņo šo informāciju *NAVTEX* sistēmā (jūras drošības informācijas pārraides un automātiskās saņemšanas sistēma, kas darbojas 518 kHz frekvencē, izmantojot šaurjoslas tiešās drukas telegrāfiju);

7.2. paziņo šo informāciju Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku flotiles Krasta apsardzes dienesta Jūras meklēšanas un glābšanas koordinācijas centram (*MRCC*) Rīgā (turpmāk – koordinācijas centrs). Koordinācijas centrs iekļauj minēto informāciju šo noteikumu 24.punktā noteiktajā jūras drošības un navigācijas informācijas pārraidē ultraīsviļņu diapazonā;

7.3. publicē šo informāciju izdevuma "Paziņojumi jūrniekiem" nākamā mēneša numurā, ja attiecīgā informācija par drošības apdraudējumu ir saņemta mēnesi iepriekš.

8. Saskaņā ar *SOLAS* konvencijas V nodaļas 9.noteikuma prasībām Jūras administrācija publicē izdevuma "Paziņojumi jūrniekiem" kārtējā gada pirmajā numurā "Kuģošanas režīms" informāciju par kuģošanas režīmu Latvijas ūdeņos, tajā skaitā:

8.1. par kuģošanas režīma vispārējiem nosacījumiem;

8.2. par kuģu satiksmes vadības dienestiem;

8.3. par jūras negadījumiem;

8.4. par kuģošanas drošību;

8.5. par kuģu ceļiem;

8.6. par enkurvietām;

8.7. par rajoniem, kas bijuši mīnēti un kuros atļauta kuģošana, nogrimušo sprāgstvielu rajoniem un citiem bīstamiem rajoniem;

8.8. par rajoniem, kuros uz laiku aizliegta kuģošana;

8.9. par normatīvajiem aktiem, kas nosaka kuģošanas režīmu.

9. Ja šo noteikumu 8.punktā norādītajā informācijā notikušas izmaiņas, kas var ietekmēt kuģošanas drošību, Jūras administrācija tās publicē izdevuma "Paziņojumi jūrniekiem" nākamajā numurā.

III. Nelabvēlīgu laikapstākļu gadījumā veicamie pasākumi

10. Ja Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku flotiles Krasta apsardzes dienests (turpmāk – Krasta apsardze) vai attiecīgās ostas kapteiņa dienests uzskata, ka nelabvēlīgu laikapstākļu dēļ pastāv nopietni piesārņojuma draudi Latvijas ūdeņiem vai Latvijas piekrastei vai tiek apdraudētas cilvēku dzīvības:

10.1. attiecīgais dienests, ja iespējams, informē tā kuģa kapteini, kas atrodas Latvijas teritoriālajā jūrā vai attiecīgās ostas akvatorijā un paredz ienākt ostā vai iziet no tās, par laikapstākļiem un draudiem, ko tie var radīt kuģim, tā

kravai, apkalpei un pasažieriem;

10.2. neierobežojot pienākumu saskaņā ar nacionālajiem un starptautiskajiem tiesību aktiem sniegt palīdzību kuģiem, kuriem tā nepieciešama, attiecīgais dienests var veikt jebkurus citus pasākumus, ieskaitot ieteikumu vai aizliegumu nelabvēlīgo laikapstākļu skartajā zonā ienākt vai iziet no ostas konkrētam kuģim vai visiem kuģiem, kamēr vairs nav riska cilvēka dzīvībai vai jūras videi;

10.3. attiecīgie dienesti veic pasākumus, lai pēc iespējas vairāk ierobežotu vai, ja nepieciešams, aizliegtu kuģa uzpildi ar degvielu Latvijas ūdeņos.

11. Kuģa kapteinis informē kuģa īpašnieku par pasākumiem vai ieteikumiem, kas minēti šo noteikumu 10.2. un 10.3.apakšpunktā, bet tie neierobežo kapteiņa lēmumu, kas balstās uz tā profesionālo spriedumu atbilstoši *SOLAS* konvencijai. Ja kapteiņa lēmums neatbilst minētajiem ieteikumiem, viņš informē Krasta apsardzi vai attiecīgās ostas kapteiņa dienestu par sava lēmuma iemesliem.

12. Šo noteikumu 10.punktā minētie pasākumi ir balstīti uz laika prognozi, ko sniedzis Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs.

IV. Ledus apdraudējuma gadījumā veicamie pasākumi

13. Ziemas navigācijas kārtību ledus apstākļos Latvijas ostās un ostu pievedceļos nosaka attiecīgo ostu pārvaldes saskaņā ar Likumu par ostām un attiecīgo ostu noteikumiem.

14. Ja attiecīgās ostas pārvalde uzskata, ka ledus apstākļu dēļ ir nopietni apdraudēta cilvēku dzīvība jūrā vai kuģošana Latvijas ūdeņos un piekrastes zonā:

14.1. tā informē attiecīgajā ostas rajonā esošo, kā arī uz ostu ejošo vai no tās izejošo kuģu kapteiņus par ledus apstākļiem un ieteiktajiem kuģu ceļiem;

14.2. tā, neierobežojot pienākumu saskaņā ar nacionālajiem un starptautiskajiem tiesību aktiem sniegt palīdzību kuģiem, kuriem tā nepieciešama, ir tiesīga pieprasīt no kuģa, kas vēlas ienākt vai iziet no attiecīgās ostas vai atstāt enkurvietu, dokumentus, kas apliecina, ka kuģa korpusa stiprība un dzinēju jauda ir atbilstoša faktiskajiem ledus apstākļiem.

15. Rīgas brīvostas pārvalde, ņemot vērā reālos ledus apstākļus un iespējamās cilvēku dzīvības apdraudējumus jūrā, kā arī lai aizsargātu Latvijas kuģojamos ūdeņus un piekrastes zonu Irbes jūras šaurumā un Rīgas jūras līcī, iespēju robežās nodrošina ledlauža pakalpojumus Irbes jūras šaurumā un Rīgas jūras līcī.

16. Šo noteikumu 14.punktā noteiktie pasākumi ir balstīti uz informāciju par faktiskajiem ledus apstākļiem un laika prognozi, ko sniedzis Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs.

V. Pasākumi, kas saistīti ar jūras negadījumu vai incidentu

17. Latvijas ūdeņos kuģojoša kuģa kapteinis, īpašnieks vai viņa pilnvarota persona nekavējoties ziņo Krasta apsardzei un koordinācijas centram par:

17.1. jebkuru jūras negadījumu vai incidentu, kas samazina kuģa drošību vai apdraud kuģošanas drošību;

17.2. jebkuru situāciju, kas var izraisīt Latvijas ūdeņu vai piekrastes piesārņošanu (piemēram, bīstamo vai piesārņojošo vielu nonākšanu jūrā);

17.3. jebkuru piesārņojošo vielu plankumu, kā arī konteineriem vai iepakojumiem, kas redzēti dreifējam jūrā.

18. Ziņojumā par jūras negadījumu vai incidentu iekļauj šādu informāciju:

- 18.1. kuģa vārds un karoga valsts;
 - 18.2. *IMO* numurs;
 - 18.3. negadījuma raksturs;
 - 18.4. negadījuma vieta (kuģa ģeogrāfiskā pozīcija);
 - 18.5. iziešanas osta un mērķa osta;
 - 18.6. negadījuma datums un laiks;
 - 18.7. adrese, kur var saņemt informāciju par bīstamām un piesārņojošām kravām uz kuģa;
 - 18.8. personu skaits uz kuģa (apkalpe un pasažieri);
 - 18.9. smagi ievainoto vai bojāgājušo cilvēku skaits;
 - 18.10. negadījuma sekas attiecībā uz atsevišķām personām, īpašumu, jūras vai piekrastes vidi;
 - 18.11. dati par citu negadījumā iesaistīto kuģi (ja šāda informācija ir noskaidrota), kā arī cita Starptautiskās Jūras organizācijas rezolūcijā A.851 (20) "Vispārējie principi attiecībā uz kuģu ziņošanas sistēmām un prasībām attiecībā uz ziņošanu, ieskaitot pamatnostādnes ziņošanai par starpgadījumiem ar bīstamām kravām, kaitīgām vielām un/vai jūru piesārņojošām vielām" minētā informācija.
19. Ja pēc tam, kad ar kuģi Latvijas ūdeņos noticis jūras negadījums vai incidents, Krasta apsardze vai attiecīgās ostas kapteiņa dienests uzskata par nepieciešamu novērst, mazināt vai likvidēt nopietnus un nenovēršamus draudus Latvijas piekrastei vai ar piekrasti saistītām interesēm, citu kuģu un to apkalpju un pasažieru vai krastā esošu cilvēku drošībai vai arī aizsargāt jūras vidi, attiecīgais dienests nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā pēc notikušā jūras negadījuma vai incidenta var:
- 19.1. ierobežot kuģa kustību vai novirzīt to pa īpašu kursu. Šī prasība neatbrīvo kapteini no atbildības par kuģa drošu vadīšanu;
 - 19.2. oficiāli pieprasīt kuģa kapteinim veikt nepieciešamos pasākumus, lai pārtrauktu apdraudējumu videi vai kuģošanas drošībai;
 - 19.3. ja nepieciešams, nosūtīt uz kuģi attiecīgu speciālistu grupu, lai novērtētu riska pakāpi, palīdzētu kapteinim risināt situāciju un informētu par to koordinācijas centru vai attiecīgās ostas kuģu satiksmes vadības dienestu;
 - 19.4. nenovēršamu briesmu gadījumā dot kuģa kapteinim norādījumu iebraukt patvēruma vietā vai likt kuģi pavadīt vai vilkt.
20. Starptautiskā drošas kuģu ekspluatācijas un piesārņošanas novēršanas vadības kodeksa (*ISM* kodekss) prasībām pakļauta kuģa kapteinis par jebkuru jūras negadījumu vai incidentu informē kuģošanas sabiedrību, kas sazinās ar koordinācijas centru vai attiecīgās ostas kuģu satiksmes vadības dienestu. Ja nepieciešams, kuģošanas sabiedrība sadarbojas ar minētajiem dienestiem jautājumos, kas saistīti ar jūras negadījumu vai incidentu.

VI. Radiosakari un jūras drošības informācijas izziņošana

21. Krasta apsardze nodrošina globālās jūras negadījumu un drošības sistēmas (*GMDSS*) krasta sakaru tīkla darbību minētās drošības sistēmas noteiktajās frekvencēs.
22. Koordinācijas centrs pilda Jūras palīdzības dienesta (*MAS*) funkcijas atbilstoši Starptautiskās Jūras organizācijas 2003.gada 5.decembra rezolūcijas A.950(23) "Jūras palīdzības dienesti" prasībām.

23. Kuģi uztur radiosakarus globālās jūras negadījumu un drošības sistēmas noteiktajās frekvencēs un vispārējās radiosakaru frekvencēs, ieskaitot ultraīsviļņu 16.kanālu.

24. Jūras administrācija sagatavo un koordinācijas centrs izziņo kuģiem globālās jūras negadījumu un drošības sistēmas radiosakaru tīklā ultraīsviļņu frekvencē aktuālo jūras drošības un navigācijas informāciju. Reizē ar jūras drošības un navigācijas informāciju koordinācijas centrs izziņo Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sagatavotās laika ziņas un vētras brīdinājumus, bet ledus navigācijas periodā – arī operatīvo informāciju par ledus apstākļiem.

VII. Kuģu kravas, pasažieru un apgādes operācijas

25. Kravas, pasažieru un apgādes operācijas kuģiem jūrā atļautas tikai enkurvietās, kas noteiktas izdevuma "Paziņojumi jūrniekiem" kārtējā gada pirmajā numurā "Kuģošanas režīms", vai attiecīgās ostas kapteiņa noteiktās vietās. Šie ierobežojumi neattiecas uz zivju un zivju produkcijas pārkraušanu no kuģa uz kuģi Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī.

26. Lai veiktu pasažieru un apgādes operācijas (arī degvielas piegādes operācijas) enkurvietās, kas atrodas ostas robežās, nepieciešama attiecīgās ostas kapteiņa atļauja. Kuģa kapteinis ziņo ostas kuģu satiksmes vadības centram par pieteikto operāciju uzsākšanu, pārtraukšanu vai beigšanu.

27. Ja jūrā tiek plānota kravu pārkraušana no kuģa uz kuģi, operācijā iesaistīto kuģu īpašnieki, operatori, fraktētāji vai to aģenti ne vēlāk kā septiņas dienas pirms plānotās operācijas iesniedz tuvākās ostas kapteinim noteikta parauga iesniegumu (1.pielikums), kas saskaņots ar Krasta apsardzi, Valsts vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldi, attiecīgo muitas iestādi un Jūras administrācijas Kuģošanas drošības departamentu.

28. Pēc šo noteikumu 27.punktā minētā iesnieguma saskaņošanas un pirms kravu pārkraušanas operācijas uzsākšanas kuģu īpašnieki, operatori, fraktētāji vai to aģenti samaksā par navigācijas pakalpojumiem atbilstoši spēkā esošajiem tarifiem, kas noteikti saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ostām.

29. Pirms jūrā uzsāktas kravas, pasažieru un apgādes operācijas no kuģa uz kuģi, Jūras administrācijas Kuģošanas drošības departamenta inspektoriem ir tiesības inspicēt iesaistītos kuģus atbilstoši ostas valsts kontrolei.

30. Veicot bīstamo un piesārņojošo kravu pārkraušanas operācijas, abi kravas pārkraušanas operācijā iesaistītie kuģi aizpilda kontroles lapu (2.pielikums) un ievēro normatīvajos aktos par jūrlietu pārvaldi un jūras drošību noteiktās prasības attiecībā uz operācijām ar bīstamām un piesārņojošām kravām.

31. Jūras administrācijas Kuģošanas drošības departamentam, Krasta apsardzei un Valsts vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldei ir tiesības norīkot inspektorus, kuri bīstamo un piesārņojošo kravu pārkraušanas operāciju laikā atrodas uz kuģiem un kuriem atbilstoši normatīvajos aktos par jūrlietu pārvaldi un jūras drošību noteiktajai kompetencei ir tiesības pieprasīt pārtraukt pārkraušanas operācijas, ja tās kļūst bīstamas laikapstākļu dēļ vai netiek ievērotas šo noteikumu 30.punktā minētās prasības.

32. Šo noteikumu 31.punktā minēto dienestu pārstāvju atrašanās uz kuģiem bīstamo un piesārņojošo kravu pārkraušanas operāciju laikā neatbrīvo kuģu kapteinus, kuģu īpašniekus, operatorus vai fraktētājus no atbildības par iesaistīto kuģu drošību un jūras vides piesārņojumu.

VIII. Patvēruma vietu nodrošināšana kuģiem, kuriem nepieciešama palīdzība

33. Ja kuģim nepieciešama piespiedu apstāšanās vai noenkurošanās Latvijas ūdeņos, tā kapteinis, īpašnieks, operators, fraktētājs vai aģents nekavējoties par to ziņo koordinācijas centram.